

02.2019

КАРНАВАЛИТЕ:
ИЗРАЗ НА
КУЛТУРНА
ИДЕНТИЧНОСТ

КЕНГУРУТО:
НАЦИОНАЛЕН
СИМВОЛ ИЛИ
ВРЕДИТЕЛ?

NATIONAL GEOGRAPHIC БЪЛГАРИЯ

СИЛИЦИЕВАТА ДОЛИНА

ЕЛЕКТРОНИКА
НА УТРЕШНИЯ
ДЕН

WWW.NATIONALGEOGRAPHIC.BG

ISSN 1312-6571 5,25 лв.

СЪДЪРЖАНИЕ

На корицата:

Седалището на компанията „Епъл“ в град Купертино в Силициевата долина, известно още като „космическия кораб“, беше открито през 2017 г.

СНИМКА: КАМЕРЪН ДЕЙВИДСЪН

СТАТИИ

Сибирска самота

Млада рускиня проучва родовете си връзки с изолирано селище, основано от предците ѝ преди повече от три века.

ТЕКСТ: ИВ КОНЪНТ
СНИМКИ: ЕЛЕНА АНОСОВА
..... стр. 24

Кризата с леда

Учените следят топенето на хилядолетната ледена повърхност на Антарктида.

ТЕКСТ: ДЪГЛАС ФОКС
СНИМКИ: КАМИЙ СИЙМАН
..... стр. 32

Силициевата долина пораства (може би)

Технологичната Мека се сблъсква с човешката цена на своя успех, водеща до непредвидени последици.

ТЕКСТ: МИШЕЛ КУИН
СНИМКИ: ЛОРА МОРТЪН
..... стр. 50

Национален символ или вредител?

Австралия обсъжда какво да прави с емблематичните за континента животни.

ТЕКСТ: ДЖЕРЪМИ БЪРАИН
СНИМКИ: СТЕФАНО УНТЕРТИНЕР
..... стр. 68

Ритуали на духовит бунт

В Америките карнавалите и други маскарадни празненства използват митични животни и пакостливи дяволи, за да почитат африканските, туземните и европейските корени на своите култури – и да посрещат бившите си потисници.

ТЕКСТ: ЖАКЛИН ШАРЛ
СНИМКИ: ШАРЛ ФРЕЖЕ
..... стр. 86

РАЗДУТА ПРЕДСТАВА ЗА СЕКСАПИЛ! БУКВАЛНО.

МНОГО УХАЖОРИ изгъхват гърди с надеждата да впечатлят дамите. Но по отношение на цвета, релефа и музикалния талант никой не може да се мери с подобните на балон гърди на птицата великолепна фрегата (*Fregata magnificens*).

По време на ухажване всеки мъжки се опитва да надмине останалите с една част на тялото си: червена торбичка, висеща от гърлото му. Когато надуе този гърлен сак, той приема форма на огромно сърце. После затраква с клон и звукът резонира в сака като барабанен любовен зов. „Човек ги чува доста преди да ги е видял“ – казва Джен Джоунс от Галапагоския консервационен тръст, която е виждала демонстрациите им на островите.

Женските, които дотогава са кръжали над тях, кацат и оглеждат възможностите. Мъжките могат да нагорещят обстановката още повече с „диско движения, поклащане на глава и понякога с развъртане на трътка“ – казва Джоунс. Едно проучване (вдясно) твърди, че барабаненето привлича най-много партньорки, но цялото шоу е „абсолютно невероятно“ – казва Джоунс. —ПАТРИША ЕДМЪНДС

МЕСТООБИТАНИЯ

Fregata magnificens обитавва основно тихоокеанското и атлантическото крайбрежие на Америките и прилежащите острови, от Калифорния и Джорджия на юг до Екватор и Уругвай.

СТАТУС

Международният съюз за защита на природата смята птицата за „незастрашена“, но инвазивните видове и забутата на местообитания засягат някои популации.

ДРУГИ ФАКТИ

- Фрегатите се носят във въздуха месеци наред по възходящите термики. Стрелкат се към океанската повърхност за храна или я крадат от други животни.
- Проучване в Мексико, заключило, че звуковите ефекти „до голяма степен предсказват успеха при чифтосването“. Мъжките, които барабанят на по-ниски честоти и в по-бърз и по-постоянен ритъм, се харесвали повече на женските.

A photograph of a white horse standing in a snowy field. The horse is facing left, and its body is partially covered in snow. In the background, there is a line of dark evergreen trees under a pale sky. The entire image is overlaid with a soft, out-of-focus bokeh effect of light circles.

Сибирска самота

Млада руския проучва родовите си
връзки с изолирано селище

ТЕКСТ: **ИВ КОНЪНТ**

СНИМКИ: **ЕЛЕНА АНОСОВА**

ГОРЕ

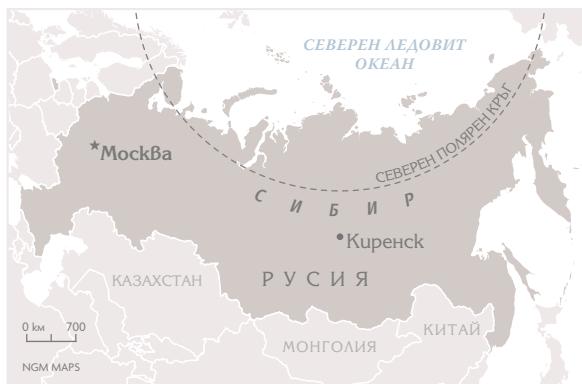
Подобно на Мадоната с Младенеца, братовчедката на фотографката – Валентина – държи най-малкото си дете, 10-месечната Варвара, докато бебето си играе с лисича кожа.

СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА ГОРЕ

Кучетата в селото са се настанили на изхвърлен навън диван. Селяните следят родословието на всяко куче; има списък с чакащи за тези от тях, които се очаква да станат добри ловци.

СЛЕДВАЩА СТРАНИЦА ДОЛУ

В селото не липсва прясна вода, но един възрастен ловец – Валерий, предпочита всяка сутрин да мие лицето си със сняг, защото студът се смята за извор на жизненост.

КРИЗАТА С ЛЕДА

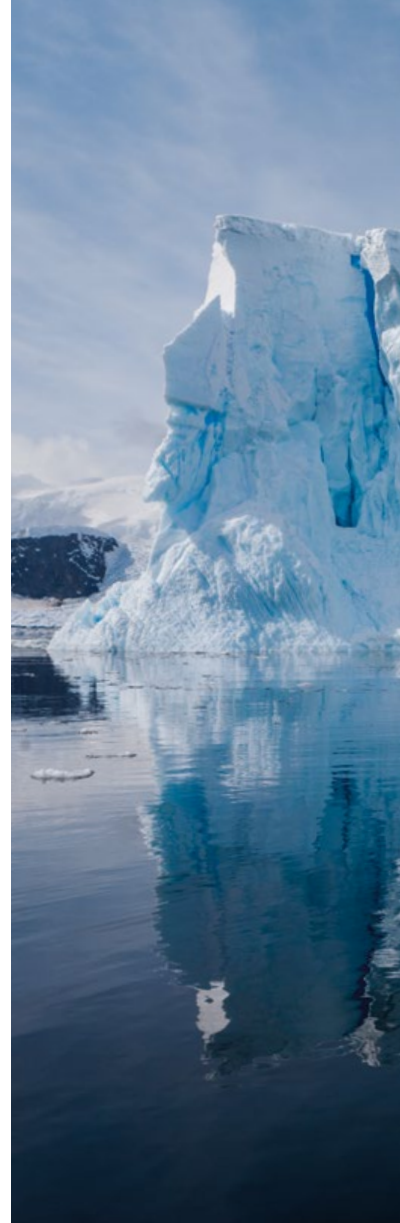
В тази статия ще научите как учените върху ледената повърхност на Антарктида следят топенето на континента, което може драстично да повиши морското ниво и да предизвика глобална криза

ТЕКСТ: **ДЪГЛАС ФОКС**
СНИМКИ: **КАМИЙ СИЙМАН**

**Гледан отвисоко, леденият шелф
Пайн Айлънд представлява
влакова катастрофа на забавен
кадър. Повърхността му е белязана
от хиляди големи пукнатини,
а ръбовете му са нацепени от
почти половинкилометрови
разломи. През 2015 и 2016 г. от
края му се откъсна парче с площ
580 кв.км, което отплува в морето
Амундсен, а през 2018 г. го последва
друго с площ 225 кв.км. В течение
на последните десетилетия водата
там се е затоплила с над 0,5°C,
а скоростта на разтапяне на леда
се е учетворила.**

Леденият шелф е плаващият завършек на ледника Пайн Айлънд, един от няколко големи ледника, които се изливат в морето Амундсен. Взети заедно, те източват много по-голям леден масив, наречен Западно-антарктически леден щит, който е с дебелина до 3 км и обхваща два пъти по-голяма площ от Франция. Леденият щит покрива няколко острова, но основната му част почива на дъното на басейн, който се спуска на повече от 1500 м под морското равнище. Това го прави особено податлив на затоплящия се океан. Ако целият този уязвим лед се откъсне от дъното, разпадне се и отплава, нивото на световния океан ще се повиши с 3,3 м и ще залее крайбрежия по цялата планета.

90% от ледниците в залива Андворг се отдръпват. Западната страна на Антарктическият п-в, където се намира, се затопля няколко пъти по-бързо от останалата част от планетата.

ПРЕДХОДНА СНИМКА

Смайващ залез къпе в червено пролива Лемер край западното крайбрежие на Антарктическият п-в. Крайбрежният лед се разрушава, докато морето и въздухът наоколо се затоплят.

Единственото нещо, което задържа на място ледения щит, са плаващите ледени шелфове, а тези плаващи бентове, закрепени за изолирани планини и скални хребети по края на басейна, започват да поддават. Навсякъде около морето Амундсен, по тихоокеанското крайбрежие на Западна Антарктида, ледените шелфове отслабват и ледниците зад тях се отдръпват, тъй като ледът все по-бързо изтича в морето. Самият леден шелф Пайн Айлънд, който в по-голямата си част е дебел ок. 400 м, е драстичен случай – между 1994 и 2012 г. е изтънял средно с 45 м.

„Това са най-бързо отдръпващите се ледници на лицето на Земята – казва

гласиологът Ерик Риньо от Лабораторията за реактивно движение на НАСА. Той смята, че колапсът на Западноантарктическият леден щит е единствено въпрос на време. Неясно е само дали ще отнеме 500 години или по-малко от сто – и дали човечеството ще има време да се подготви. „Трябва да пресметнем правилно числата – казва Риньо, – но и да внимаваме да не ни отнеме твърде много време.“

Получаването на точни предвиждания изисква измервания, които могат да бъдат направени единствено върху самия лед. През декември 2012 г. червено-бял самолет „Туин Отър“ се спуснал ниско над ледения шелф Пайн Айлънд. Пилотът провлачил

ските през снега, после се издигнал и направи кръг, за да провери дали не е оголил цепнатини. След кацането от самолета слезъл един-единствен човек. Закачен за самолета с въже и сбруя, той сондирал снега с дълг 2,5 м прът.

Най-сетне разузнавачът останал доволен – нямало скрити цепнатини. От самолета се измъкнали още учени. Екипът под ръководството на Мартин Тръфър се заел да организира лагер. Екипът на Тръфър искал да пробие дупки през целия леден шелф, така че да може да измери топлината, разяждаща го откъм морската вода отдолу.

Докато учените почивали в палатките си през нощта, те чували силен пукот и гърмежи от леда. Всяка сутрин виждали по повърхността нови пукнатини, широки по 3 см и привидни бездънни. През петте

„Не можехме да си представим, че един ледник може да се топи толкова бързо“ — казва изследователят Ейдриън Дженкинс.

седмици, в които го изследвали, ледът под краката им изтънял с още два метра.

НА УЧЕНИТЕ ИМ ОТНЕЛО МНОГО време да осъзнаят точно колко бързо може да се стопи ледът на Западна Антарктида. Това се дължи отчасти на факта, че пред ледения шелф Пайн Айлънд – плаващия край на ледника – самата водна повърхност замръзва всяка зима. През лятото натрошеният морски лед се съединява с айсбергите и образува подвижна преграда, която в исторически план държала корабите на поне 160 км от ледения шелф.

През март 1994 г. американският ледоразбивач „Натаниъл Б. Палмър“ станал може би едва вторият плавателен съд, стигнал до него.

„Палмър“ прекарал само 12 часа пред ледения шелф, преди приближаващият

морски лед да го принуди да се оттегли на север. Това обаче осигурило на екипажа достатъчно време да спусне научни инструменти през водния стълб. Близо до повърхността изпод ледения шелф идвало течение, което било малко по-малко солено от морето наоколо, тъй като черпело сладка вода от стопения лед. (Ледът е от сладка вода, тъй като възникнал като сняг, падащ върху Западна Антарктида.) А на дълбочина между 600 и 900 м, по протежение на подводен каньон, който водел право под леда, прониквала по-топла морска вода.

Океанографът Стан Джейкълс бързо проумял какво се случва. Топлата вода идвала от Южния Пасифик на повече от 300 км на север. Тя била толкова натежала от сол, че се стичала по дъното на подводния каньон, който имал наклон към ледника. Самият ледник бил издълбал въпросния каньон през ледниковия период преди хиляди години.

Сега същият каньон вкарвал топла океанска вода под ледения шелф Пайн Айлънд. На десетки километри навътре топлатата вода стигала до „линията на заземяване“ – мястото, където ледникът се откъсва от морското дъно и се превръща в плаващ леден шелф. При сблъсъка си с тази ледена стена топлатата вода я разяждала и създавала непрекъснат поток от морска вода, смесена с такава от топенето. Тя била по-малко плътна, поради което се издигала над по-топлата нахлуваща вода и изтичала към морето точно под шелфа.

Чрез измерване на количеството на тази сладка вода учените могли да изчислят приблизително колко лед изчезвал. Темповете на топене „бяха просто лудешки“ – казва глациологът Ейдриън Дженкинс. Според неговите изчисления годишно леденият шелф губел по 53 куб.км лед от долната си страна; близо до линията на заземяване ледът може би изтънявал с до 90 м на година.

„Просто не можехме да си представим, че един ледник може да се топи толкова бързо“ – казва Дженкинс. Когато през януари 2009 г. двамата с Джейкълс най-сетне се добрали обратно на борда на „Палмър“, установили, че скоростта на топене се е увеличила с около 50%. Този път дошли екипирани с нов инструмент: жълта роботизирана подводница, наречена *Аутосъбз*, която можела да

Изящните извивки на айсберг свидетелстват за бързото толене, на което е бил подложен след откъсването му от ледник в пролива Лемер. Зимите от западната страна на Антарктическия полуостров са се затоплили с 5°C от 1950 г. до сега.

повиши глобалното морско равнище с над метър; през есента на 2016 г. британски и американски научни фондации обявиха координирана полева програма на стойност между 20 и 25 млн. долара, която ще изпрати кораби, самолети, сателити и подводни роботи да оценяват състоянието на ледника от 2018 г. насетне. Засега най-оптимистичните изчисления показват, че Антарктида ще смъкне достатъчно лед от себе си, за да повиши световното морско ниво с над метър към 2100 г. – в зависимост от бързината, с която продължаваме да изхвърляме парникови газове. Ако добавим Гренландия и други бързо топящи се ледници по целия свят, до 2100 г. морското равнище като нищо може да се покачи с между един и два метра.

Това обаче не е най-лошото: морското ниво няма да спре да се повишава през 2100 г. Миналото на Земята предлага плашещи улики за това какво би могло да ни донесе по-далечното бъдеще. Геолозите, които изучават древните крайбрежия, са заключили, че преди 125 000 години, когато Земята е била съвсем малко по-топла от днес, морското равнище е било с между 6,5 и 8 м по-високо.

В Източна Антарктида австралийски изследователи обследват за пукнатини ледника Тотън, който също изглежда уязвим, преди да разположат инструменти за измерване на скоростта и изтъняването му.

Преди около 3 млн. години – последния път, когато въглеродният диоксид в атмосферата е бил толкова много, колкото е днес, а температурата била колкото се очаква да стане през 2050 г. – морското равнище е било до 21 м по-високо от настоящото. При все това разпадането на Гренландския и Западноантарктическият леден щит би повишило ниво-то само с около 10 м.

За да си представят най-страшния сценарий, учените трябва да обърнат поглед към Източна Антарктида, където се намират повече от три четвърти от целия лед на света.

През януари 2017 г. двумоторен витлов DC-3 направил поредица полети от австралийската станция „Кейси“ покрай източното антарктическо крайбрежие. Построен през 1944 г., самолетът бил натъпкан с модерно научно оборудване. Докато прелитал над ледника Тотън, радар

СИЛИЦИЕВАТА ДОЛИНА ПОРАСТВА

(МОЖЕ БИ)

**ТОВА ВСЕ ОЩЕ Е СТРАНАТА НА НЕОГРАНИЧЕНИТЕ
ВЪЗМОЖНОСТИ, НО ВЕЧЕ СЕ СБЛЪСКВА С ЧОВЕШКАТА
ЦЕНА НА СВОЯ УСПЕХ. НОВИТЕ КЛЮЧОВИ ДУМИ:
ОТГОВОРНОСТ И ЕМПАТИЯ.**

ТЕКСТ: **МИШЕЛ КУИН** СНИМКИ: **ЛОРА МОРТЪН**

А

втомобили „Тесла“ се блъскаат да се доредят до една от дванайсетте станции за зареждане на паркинга. Море предимно от мъже се събира във фоайето на Музея за компютърна история. „Какво става с инвестицията ми?“ – вика един на друг. Звънва камбана. Шумната тълпа бързо се вмъква в лекционната зала и утихва. Всеки момент ще започне Демонстрационният ден.

През следващите два дни предприемачи от 132 проходящи компании ще представят дълго репетирани двеминутни сценки относно това как ще променят света. Оказва се, че има безброй начини да го направиш. Радарни сензори на таваните в домове за възрастни хора. Дронове, които проверяват електрически и други кабели. Абонамент за

доставка на перилни препарати, ориентиран към мъже.

Майкъл Сийбъл, изпълнителен директор и партньор в *Y Combinator*, обяснява на инвеститорите от Силициевата долина, че обикновено във всяка група има по една бъдеща компания за над милиард долара. „Вашата работа е да откриете коя е тя“ – казва той. Фирмата му помага на предприемачите да развият идеите си.

Първи излизат от *Public Recreation*, която предлага групови тренировки на паркинги и други открити пространства за участници, които си платят абонамента. „Тайната ни съставка е, че не плащаме наем“ – казва един от основателите.

Това дали е голям пазар? – чудя се аз, докато всички пляскаат. Но вече сме минали на следващата голяма идея – оптимизация на контейнерите по пристанищата с помощта на предвиждащи алгоритми.

През годините ми като репортер, отразяващ Силициевата долина, съм се научила да съдържам порива си да се разхия на някоя бизнес идея. Проходящи компании, които бях пренебрегнала като несериозни, бяха изкарали милиарди. Може би ако план А не проработи, *Public Recreation* може да мине към план Б. Например като *Justin.tv*, които първо излъчваха на живо лудориите на един-единствен човек, Джъстин, а после на кого ли не и накрая се превърнаха в *Twitch Interactive*, което позволяваше на човек да гледа как други играят игри онлайн. През 2014 г. „Амазон“ ги купи за 970 млн. долара.

„Епъл“ – първата обявена на борсата в САЩ компания на стойност един трилион долара – заложила темповете на иновациите в Силициевата долина и продължава да увеличава влиянието си. Сегашното на компанията в Купертино, което беше открито през 2017 г., е известно като „космическия кораб“. Тук работят ок. 12 000 служители – по-малко от половината персонал на „Епъл“ в района. Наскоро „Епъл“ излезе с критики към Силициевата долина, като се обяви за уважаване на личното пространство на клиентите и нападна други технологични компании.

КАМЕРЪН ДЕЙВИДСЪН

ПРЕДХОДНА СНИМКА

Подкрепящи се със snacks, енергийни напитки и гуетични безалкохолни, студенти от Нанянгския технологичен университет в Сингапур разработват идеи за апликация за обогатена реалност за фотографии по време на хакатлон в Санта Клара.

КАК РАБОТИ СИЛИЦИЕВАТА ДОЛИНА

ГОРЕН РЕД, ОТ ЛЯВО НАДЯСНО

Новата служителка на „Фейсбук“ Никол Вулгаропулос и майка ѝ Шерил Грийн-Вулгаропулос позират пред символа на „Фейсбук“ – вдигнатия палец – в Менло Парк, докато баща ѝ Мел Вулгаропулос ги снима. Каравана „Еърстрийм“ изпълнява ролята на място за срещи в отвореното работно пространство в седалището на Airbnb в Сан Франсиско.

ДОЛЕН РЕД, ОТ ЛЯВО НАДЯСНО

Маги Форд, инженерен директор на проекта „Станфордски соларен автомобил“, демонстрира соларна кола със своя екип по време на септемврийски панаир на дейностите в Станфордския университет. В Сан Франсиско Сузана Ръш, Лудия Люис и Джонни Прайс (от ляво надясно) провеждат заседание в стая, която е и спалня на изпълнителния директор на Wefunder – платформа за дялово групово финансиране.

причудлива – с работни места, където хората задължително се събуват или пък им позволяват да водят кучетата си.

Долината обаче е много сериозна в амбициите си. „Хората се интересуват повече от проходящия ви бизнес, отколкото от това как се казвате“ – оплаква се 24-годишният австралийски посетител Тристан Матиас.

Семената на днешната привлекателност на Силициевата долина бяха посети в началото на 90-те години. Като току-що пристигнал журналист си помислих, че мястото изглежда леко умряло.

Дори големият бунтар „Епъл“ сякаш западаше. Стив Джобс го нямаше – беше напуснал през 1985 г. след спор с изпълнителния директор и борда; триумфалното му завръщане в основаната от него компания щеше да се случи след повече от десет години.

В средата на 90-те години се ширеше следната идея: ако хората можеха да се свързват чрез компютрите, животът ще се промени. Посетих училище, където учениците изпробваха свързани компютри, така че учителите да могат да изпращат съобщения на родителите посредством телефонен модем. *America Online* излезе с идеята за цифров търговски център, който да можеш да посетиш, за да поръчаш цветя. Беше тромав и неудобен за ползване, но се мътеше нещо голямо.

„Нетскейп“, създател на „браузър“, който позволи на потребителите да търсят в интернет, излезе на борсата по-малко от година след пускането на своя *Navigator*. Макар да беше недоказала се фирма с безброй рискове за инвеститорите, в края на първия ден цената на акциите на „Нетскейп“ достигна 58,25 долара и пазарната стойност на компанията автоматично стана 2,9 млрд. долара.

Първичното публично предлагане (ИППО) на „Нетскейп“ беше началото на „дот-ком бума“, както стана известен по-късно, когато бяха създадени големи стабилни компании като „Амазон“ и *Yahoo!*, но също и фирми, които се сгромолясаха, като *Webvan* и *Pets.com*.

Вълнението от всичко, което може да се прави в интернет – да продаваш гримове, да наемаш коли, да си намериш гадже и т.н., подхрани спекулативния капиталов пазар. През 1999 г. на борсата излязоха повече от 400 компании, повечето от тях технологични.

После, през 2000 г., пазарът се срина. Изчезнаха над 200 000 работни места. И все пак „всички онези проходящи бизнеси си бяха наред – каза ми Возняк, съоснователят на „Епъл“. – Бяха прави за това какво интернет може да направи за нас. Просто хората не могат да променят живота си толкова бързо.“

Силициевата долина си има свои думи, които превръщат провала в нещо позитивно.

Джошуа Карпентийър, служител в прохождащата фирма *Essential*, работи на детската площадка към офисите на *Playground Global* в Пало Алто. Компанията финансира и подкрепя прохождащи бизнеси за нови технологии с фокус върху изкуствения интелект. „Винаги съм казвал, че е важно да се пуснеш по пързалката веднъж на ден – казва Карпентийър. – Добро напомняне да се забавляваш и да не приемаш работата си толкова сериозно.“ Миналия октомври Карпентийър остана без работа, когато *Essential* съкрати 30% от персонала си.

„Итерация“ означава да изкараш продукт на пазара, без да се тревожиш дали е перфектен. „Пивотиране“ е да промениш рязко курса си, преди да са свършили парите.

Провалите и неуспехите разчистват пътя за нови идеи и участници. „Гугъл“ заема част от някогашния парцел на *Silicon Graphics, Inc.* „Фейсбук“ осъвременява старите сгради на *Sun Microsystems*. Опитът да се свърже интернет с телевизията хич не беше лесен.

После обаче се появи „Ютюб“. Започна ерата на социалните медии.

Съоснователят на „Фейсбук“ Марк Зукърбърг се премести в Пало Алто, за да развие „Фейсбук“ с хакерския девиз „Действай бързо и чупи“. В Сан Франсиско група приятели и колеги измислили начин хората по цял ден могат да пускат кратки новини за себе си в рамките на 140 знака и така се родил „Туитър“. За мнозина породените от

КАК ЖИВЕЕ СИЛИЦИЕВАТА ДОЛИНА

ГОРЕН РЕД, ОТ ЛЯВО НАДЯСНО

Облечена като русалка, Хедър Дженкинс танцува по време на „Дейбрейкър“ – сутрешно парти без алкохол и забранени субстанции, предназначено да зареди участниците за работния ден. Членовете на „Виолетовото общество“ – програма за млади жени, които искат да създадат проходящ бизнес – общуват на градинско парти, частично спонсорирано от Wefunder.

ДОЛЕН РЕД, ОТ ЛЯВО НАДЯСНО

Микел Хол приготвя вечеря в дома на майка си Патриша Картьер в Източно Пало Алто. Миналата година почти се стигнало до запориране на къщата. Предприемачът Гидеон Нвезе, основател на проходящ блокчейн бизнес за управление на цифрови валути, разпуска на стол за масаж в „Нюуд“ – клуб на членове на блокчейн организации в Сан Франциско.

иновациите големи цикли на „креативно разрушение“ не се виждат от самолет, но са мъчителни на лично ниво. Хора без работа. Ненужни умения. Съсипани домакинства и семейства.

„Епъл“ предложи различен модел – завръщане. Когато през 1997 г. Стив Джобс се върна начело, „Епъл“ бавно започна да се възстановява. Компанията пусна iPod-а и после своя магазин за цифрови забавления – iTunes. През 2007 г. се появи iPhone-ът.

Превъртаме напред до настоящето и заварваме технологичните компании, които се борят с драматичното си въздействие върху живота на хората. Техни лидери биват призовавани пред Конгреса, за да свидетелстват за това как се използват данните на потребителите, как чужди агенти са си послужили със скъпоценните технологии, за да влияят на изборите, и относно потенциалните пристрастия в алгоритмите, които контролират какво виждаме.

С появата на изкуствения интелект – компютри, които се учат да мислят като хората – данните (и техният партньор – изчислителната скорост) са се превърнали в най-важния ресурс. Новият петрол. И ако някой ден компютрите могат да „мислят“ и вземат решения, тогава какво?

След като повече от 3000 служители на „Гугъл“ подписаха протестно писмо, компанията реши да не продължава договора си с проект на Министерството на отбраната, който използва изкуствен интелект за анализ на изображения от дронаве. По-късно, през ноември, 20 000 служители на „Гугъл“ по цял свят излязоха на протестна демонстрация срещу това как компанията се справя със сексуалния тормоз и равното заплащане.

Срещам се с Джон Хенеси, президент на „Алфабет“, компанията майка на „Гугъл“.

„Точно сега тънкия момент – обяснява той – е компаниите да измислят как да поемат отговорност и да се управляват по начин, съобразен не само с интересите на акционерите, но и с тези на обществото като цяло.“

В ПРОХОЖДАЩИЯ БИЗНЕС

Продължават да пристигат млади пришествици.

„СТРОЯТ ДОМОВЕ ЗА ПО 1 МИЛИОН НЕПОСРЕДСТВЕНО ДО ПРИЮТИТЕ ЗА БЕЗДОМНИ.“

—ПАСТОР ПОЛ БЕЙНС

„Седиш си в кафенето и чуваш препирни за криптовалутите и „Гугъл“ – някои хора се вълнуват от това. На мен обаче ми харесва.“ Думите са на Шрия Неватия, продуктов мениджър от Ню Йорк.

За три години в Силициевата долина Неватия сменила три работи. „Звучи зле – казва тя, – но аз предпочитам малки прохождащи бизнеси.“

Сред един зелен квартал на Пало Алто Джошуа Браудър седи край басейна в къщата, където бил отседнал Зукърбърг през лятото на 2004 г. Вътре колегите на Браудър работят на масата в трапезарията по приложението на неговата компания – DoNotPay, което е нещо като роботизиран адвокат за обжалване на глоби за паркиране и за откриване на вратички за по-евтини резервации на самолетни билети и хотели.

Возняк е търсен лектор и получава доста над хиляда покани годишно. Може и да е гений, но сам се възприема като обикновен човек. Малко преди ППП на компанията през 1980 г. той продал част от акциите си в „Епъл“ на пред-ППП цени на около 80 служители. „Имам сериозни притеснения относно разпределението на богатството“ – казва той.

КУЛТУРАТА „БРАТО“ ОСТАВА

Днес долината е колкото Силициева, толкова и Имигрантска. В някои области като компютрите и математиката родените в чужбина служители съставляват 60% от персонала. Делът на жените в тези области е още по-голям – 78% не са родени в САЩ. Индийците, китайците и вьетнамците са основните групи чужденци в технологичната индустрия в района, но има хора от още десетки страни: през 2015 г. в

КЕНГУРУТАТА СА СКАЧАЩИТЕ
СИМВОЛИ НА АВСТРАЛИЯ.
ОСВЕН ТОВА ТЕ УНИЩОЖАВАТ ПОСЕВИ
И ПРИЧИНЯВАТ ИНЦИДЕНТИ НА ПЪТЯ.

СЕГА НАЦИЯТА ОБСЪЖДА
КАКВО ДА ПРАВИ, КОГАТО ТОЗИ

ОБИЧАН СИМВОЛ

СЕ ПРЕВРЪЩА ВЪВ ВРЕДИТЕЛ

A photograph showing several kangaroos in a suburban setting. In the foreground, a kangaroo is out of focus. In the middle ground, a kangaroo is leaning against a weathered wooden post. Other kangaroos are visible in the background on a grassy area. A red house with a balcony is visible on the right, and trees are on the left.

Източни сиви кенгурута похапват на морава в Норт Дърас, село в Ню Саут Уелс. Гонени от сушата, групи от кенгурута (наречени банди) все по-често влизат в контакт с хората.

ПРЕДХОДНА СНИМКА

Ръждивите кенгурута благодарстват в сухи пасища като тези в националния парк „Стърт“. Австралия е дом за 25 млн. души и около 50 млн. кенгурута, които някои австралийци наричат популация „с размери на чумна епидемия“.

кенгурута, отколкото хора и много австралийци ги смятат за вредители. Земеделците казват, че около 50-те милиона кенгурута в страната повреждат реколтата им и се състезават с добитъка за оскъдни ресурси.

Застрахователната индустрия в Австралия твърди, че кенгурутата са замесени в над 80% от над 20-те хиляди катастрофи между превозни средства и животни, докладвани всяка година. В пустата, рядко населена вътрешност на страната общото мнение е, че броят на кенгурутата е нараснал до „машаби на чумна епидемия“. При липсата на обичайни хищници като дивите кучета динго и ловците аборигени убиването на кенгурута – според жителите – е от ключово значение за балансирането на екологията.

Както и за подсилването на селскостопанската икономика. Управляваната от правителството индустрия за търговски добив на кенгурско месо и кожи е изнесла продукти на стойност 29 млн. долара през 2017 г. и поддържа около 4000 работни места. Днес

месо, кожи с козина и гладки кожи от незастрашени видове – източно сиво, западно сиво, ръждиво кенгуру и валару – се изнасят за 56 страни. Глобални марки като „Найк“, „Пума“ и „Адидас“ купуват здравата, мека кенгурска кожа, за да изработват спортни стоки. А кенгурското месо, което някога се продавало предимно като храна за домашни любимци, се появява във все повече и повече супермаркети и луксозни ресторанти.

Четири от осемте австралийски щата и територии провеждат ежегодни избивания по квота, които снабдяват индустрията. Поддръжниците им изтъкват, че нетлъстото, високопротеиново кенгурско месо идва от животни, което е по-безопасно за околната среда от отделящите парникови газове овце и говеда. Джон Кели, бивш изпълнителен директор на Австралийската асоциация на кенгурувата индустрия, казва: „Да добиваме храна и влакна от животни, адаптирани към уязвимите австралийски земи, е много по-мъдро и устойчиво. Много еколози

В голф клуба „Ангъл-сий“ във Виктория голф играч и банда източни сиви кенгурута се наслаждават на терена по различен начин. Кенгурутата са обичайна гледка по голф игрищата в Австралия – атракция за туристите и възможност за учениците да маркират, следят и изучават животните.

аматьори без обучение или акредитация, за разлика от стрелците, наемани и наблюдавани от индустрията. Това от своя страна поражда нови проблеми, включително хиляди осакатени кенгурута годишно.

„Ако притежавате собственост – казва Занкър, – вие вероятно имате ипотека. И банката си иска парите. Но има едно животно, което не ви е позволено да закачате и само гледате как целият ви поминък бива изяден под носа ви. Какво бихте направили вие в тази ситуация? Ще отидете да предадете ключовете на банковия мениджър? Или ще си купите кутия патрони?“

ДОКАТО СЛЪНЦЕТО ЗАЛЯЗВА над провинциален Куинсланд, Брад Купър тръгва за работа. Якият ловец на кенгурута отклонява пикапа си от пътя и спира на ливада на около 30 км източно от Мичъл. „Тази вечер ще застреляме колкото можем – казва той. – Този вятър обаче не ми харесва. Нито пък на тях.“

„Те“ са източните сиви кенгурута, които е дошъл да убие тук. При силни пориви на вятъра бандите се скупчват предпазливо и това затруднява стрелците да различат зрелите мъжки, които законно им е разрешено да отстрелват. Стрелците от индустрията трябва да минат тест по точна стрелба и обучение по благосъстояние и хигиена на животните. Всеки месец трябва да докладват детайлите по работата си, за да не се надвиши квотата.

Купър е на 41 години. Първото си кенгуру застрелял на 5. Днес той работи три нощи седмично по 6 до 8 часа. Целта му тази вечер е да убие 30 кенгурута. Рекордът му за една нощ е 104. Остра миризма на лобода изпълва въздуха. Купър осветява с фаровете на пикапа си наоколо. Минута по-късно открива това, което търси. Зрял мъжки стои на 100 м от нас, висок е почти 2 м и се вглежда във фаровете на пикапа като хипнотизиран. Бум! Изстрелът от пушката на Купър раздира нощта. Кенгуруто се свлича на купчина.

На плажа Дено в националния парк „Мурамбанг“ банда източни сиви кенгурута се придвижва по скалистия бряг. Кенгурутата са се адаптирали към почти всички местообитания в Австралия, казва зоологът Тим Фланъри, „от подземни бърлоги до върховете на дърветата в тропическите гори“.

Гари Маклийн храни осиротели кенгурута в приюта за кенгурута „Хърайънс“ в Агнес Уотър, Куинсланд. „Те са семейни животни, също като нас – казва Нюки Сатърбай от Австралийското общество за кенгурутата. – Страгат истински, когато загубят малкото си или когато малкото загуби майка си.“

„В тази работа няма нищо нормално“ – казва той по пътя обратно към Рома, където ще остави улова си в „хладилна кутия“ – депо, където трупите се съхраняват, преди да ги обработят. Работното време е странно, а работата – брутална. Гражданите гледат с презрение на професията му.

„За тях сме най-долните от най-долните – казва Купър. – Но градските хора нямат достъп до животни в ежедневието си. Ако куче или котка трябва да бъдат приспани, го прави ветеринар. Те не са пряко отговорни. Но ние сме.“

ХАУРЪД РАЛФ, ВИСОК, СПРЕТНАТ ЛЕКАР, седи в проветривата си чакалня и описва друг вид отговорност за кенгурутата. Преди 18 години Ралф и съпругата му Гленда превърнали земята си в Брейдууд, на час път с кола от Канбера, в приют за диви животни. Днес, подпомагана от малка армия доброволци, клиниката за диви животни „Садърн Крос“

лекува над 2000 животни годишно. Над половината са кенгурута.

„Главната ни цел в живота е добруването на животните – казва Ралф. – Опитваме се да им помогнем и да ги приведем в състояние, в което могат да бъдат пуснати обратно в природата. Приемаме всякакви видове и не се отказваме лесно.“

Това означава лекуване на болката и справяне със стреса, които могат да бъдат фатални. Кенгурутата, особено източните сиви, се стресират лесно и могат да получат бъбречна и сърдечна недостатъчност. „Случва се непрекъснато“ – казва Ралф.

Те стават свидетели и на доста жестокости – кенгурута, простреляни в лицето, ударени с брадва, нарочно прегазени от пикап. Някои не могат да скачат заради тежки счупвания на краката.

„В тази т.нар. цивилизована държава – казва Ралф – се вършат неща, които не трябва да се правят. За съжаление много от тях стават не защото има експлозивен

ТЕКСТ: ЖАКЛИН ШАРЛ
СНИМКИ: ШАРЛ ФРЕЖЕ

РИТУАЛИ НА ДУХОВИТ БУНТ

В АМЕРИКИТЕ КАРНАВАЛИТЕ И ДРУГИ МАСКАРАДНИ ПРАЗНЕНСТВА ИЗПОЛЗВАТ МИТИЧНИ ЖИВОТНИ И ПАКОСТЛИВИ ДЯВОЛИ, ЗА ДА ПОЧЕТАТ АФРИКАНСКИТЕ, ТУЗЕМНИТЕ И ЕВРОПЕЙСКИТЕ КОРЕНИ НА СВОИТЕ КУЛТУРИ – И ДА ПОСРЪГАТ БИВШИТЕ СИ ПОТИСНИЦИ

ГВАДЕЛУПА Смятани за въплъщение на духовете, участниците в Карнавала в Гваделупа бият барабани, наречени *буа*, преди първия ден на Великите пости в спонтанни маршове, целящи да събудят обществото. Боядисаните половини на тези млади мъже представляват туземният им произход, от една страна, и наследството им на избягали черни роби, от друга. Те стоят в морето близо до Бе Мао като символ на над 12-те милиона африканци, поробени от европейците и превозени до Америките през Атлантика от XVI до XIX в.

По време на пътуване до
Хаити преди няколко
години посетих
югоизточния пристанищен
град Жакмел, където
Канавалът – хаитянската
креолска дума за карнавал –
се празнува в седмицата
преди Националния
карнавал в Порт-о-Пренс.

За разлика от празненствата, които се въртят около *мерингес*, както се наричат карнавалните мелодии у френскоговорящата нация, Жакмел предлага по-домашно преживяване. От момчетата, покрити с черни сажди, през звуците на *рапа* – вуду ритмите, които са в основата на карнавалните празненства в Хаити – до музикантите, биещи барабани или надуващи тромпети, направени от рециклирани материали, и бамбукови рогове, всеки ритъм разказва собствена история, докато ви кара да танцувате. Бях поразена от дивата артистичност, която залива тесните улици. Имаше плашещо красиви интерпретации на дявола, големи митични животни и гротескни маски, направени от папиемаше. В части от Карибите Карнавалът е нещо повече от веселбата, която е превърнала подобни празненства в бляскави туристически атракции. Това е артистично пространство, обществен мегафон, безпардонно изразяване на културна идентичност и мощ от наследниците на поробените африканци. Тъй като им е било забранено да почитат божествата си или да участват в маскарадите преди Великите пости на френските и британските си господари през XVIII в., робите смесили африканските традиции и фолклор с колониалните ритуали, за да създадат свой собствен празник.

Днешните празненства като „Корпус Кристи“, Деня на влъхвите и Деня на мъртвите са приели различни форми из африканската

АНТИГУА И БАРБУДА

Във Форт Джеймс на о-в Антигуа розовите маски, носени от трупите клоуни по време на Карнавала, може да представяват европейските колонизатори. (През XVIII в. Британският кралски флот подгържал и пазел карибската си флотилия в добре охраняван док на острова.) Карнавалните костюми, носени из целите Америки, се коренят в африканските, европейските и коренните традиции, но постоянно еволюират в съответствие със съвременната култура.

САЩ Индианци на Марди Гра се обличат в церемониално облекло, за да почитат коренните американци, които помагали на чернокожи в САЩ да избягат от робство. В седмиците преди Марди Гра из цял Ню Орлиънс дефилират групи, всяка със своите вождове и знаменосци. Травис Картър, на тази снимка, носи знамето „крю“, пишно украсен жезъл, за „Ъптаун Уорриърс“. Всеки костюм е изработен ръчно, със сложна украса от мъниста и пера.